

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta: **Tomáš Mayer**
Téma práce: **Poučovací povinnost podle § 118a o. s. ř.**
Rozsah práce: **31 stran vlastního textu**
Datum odevzdání práce: **dle informačního systému, práce datována 5. 11. 2024**

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Téma práce lze pokládat za stále aktuální, neboť problematika poučení účastníka soudem ve sporném řízení podle § 118a o. s. ř. poskytuje dosud impuls k doktrinálním i judikатурním úvahám. Lze si v souvislosti s ním klást mnohé otázky směřující například k rovnosti stran, nestrannosti soudu, míře paternalismu soudu v civilním řízení, významu (a případně i nutnosti) právní pomoci laickým účastníkům, předvídatelnosti soudního rozhodnutí a vůbec i pojetí sporného řízení v právní úpravě. Prostor pro diskusi o vhodném způsobu řešení tedy stále existuje.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, na vstupní údaje a jejich zpracování a na použité metody:

Zvolené téma je středně náročné na teoretické znalosti, vyžaduje orientaci v institutech civilního procesu a v nezanedbatelné míře i v jejich souvislosti s hmotným právem, mj. v otázce břemen tvrzení a důkazního, jejichž rozvržení mezi účastníky je zpravidla právě na normách hmotného práva založeno. Autor práci nepojal empiricky, nebyla tedy náročná na vstupní data. Z metodologického hlediska autor postupoval především formou analýzy a syntézy; práce není pojata jako komparativní.

3. Formální a systematické členění práce:

Práce je rozvržena do úvodu, pěti hlavních číslovaných částí a závěru. V první kapitole provedl autor stručný přehled již existující literatury české proveniencí ke zvolenému tématu. V druhé se zabývá vztahem poučovací povinnosti k nestrannosti soudce a rovnosti účastníků. Ve třetí části se vrací do stavu existujícího v minulosti (před novelizací provedenou zákonem č. 30/2000 Sb.), ve čtvrté se pak zaměřuje na právní úpravu existující v současnosti. Poučovací povinnost zde rozebírá zběžně i ve vztahu k § 5 o. s. ř., hlavně však § 118a o. s. ř. Obsahově důležitou je i pátá kapitola, věnovaná úvahám *de lege ferenda* a souvislosti poučovací povinnosti s případným povinným zastoupením účastníků v řízení (advokátský proces).

Zvolené členění práce je po formální a systematické stránce logické a přehledné. Práce obsahuje též další standardní součásti (seznam zdrojů, abstrakty atd.). Z hlediska formálních kritérií práce splňuje, co se od tohoto typu kvalifikačních prací vyžaduje.

4. Vyjádření k práci:

Poučovací povinnost soudu je zákonem pochopitelně vymezena relativně abstraktně, nicméně teprve v její aplikaci v rozličných procesních situacích, dle okolností konkrétních případů, se naplno projevuje její mnohotvárnost a to, jak obtížné je o ní pojednat obecně s činěním nějakých univerzálních závěrů. Proto úkol, který měl autor před sebou, pokládám za poměrně

obtížný. Na práci lze hodnotit kladně, že se s tímto úkolem snaží vypořádat, klade si řadu relevantních otázek a zejména uvažuje o problematických aspektech příliš aktivní role soudu, především na úkor rovnosti účastníků. Za obsahově nejucennější (aniž by tím bylo řečeno, že ostatní pasáže svou hodnotu nemají) pokládám rozvinutí vlastních úvah autora především v páté kapitole práce. Právní úprava civilního procesu se nepohybuje ve vakuu oproštěném od sociálních a ekonomických realit. Akcent na větší odpovědnost samotných účastníků a ponechání soudu v roli skutečně nezúčastněného třetího může v konkrétních případech produkovat určité nespravedlnosti, přičemž je pak důležité hledat jiné, třeba i vhodnější, mechanismy, jak jim čelit. Mezi ně nepochybně patří právě i dostupná kvalitní právní pomoc. Autor svou práci zaměřil na aktuální stav právní úpravy, přičemž vzhledem ke zvolenému pojetí není překvapivé, že práce je v rámci předepsaného rozpětí spíše stručnější. Pokud by se uvažovalo o prohloubení a rozšíření jejího záběru, nabízelo by se především větší využití empirického zkoumání (realizace poučovací povinnosti v praxi), řešerše soudní rozhodovací praxe (nejen na úrovni vrcholných soudů) a její analýza z pohledu tématu či provedení komparace s jinými právními úpravami. Zapojení některých takových dalších postupů by mohlo posílit přínosnost práce pro odborný diskurs.

Práci pokládám za čtenářsky srozumitelnou, prokazující orientaci autora v tématu a schopnost zúčastnit se akademické diskuse. Celkově je solidní a přiměřená danému typu kvalifikační práce.

5. Kritéria hodnocení práce (splnění cíle práce, samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení z hlediska plagiátorství, logická stavba práce, práce se zdroji / využití cizojazyčných zdrojů, včetně citací, hloubka provedené analýzy ve vztahu k tématu, úprava práce, jazyková a stylistická úroveň):

Autor v práci usiluje představit, analyzovat a kriticky zvážit poučovací povinnost soudu v civilním sporném řízení především dle ustanovení § 118a o. s. ř., což lze pokládat za splněné.

Práci považuji za samostatně zpracovanou, nemám k dispozici žádné poznatky, které by svědčily, že by byla plagiátem či v jiném směru nesplňovala předpoklad originality.

Práce má logickou stavbu, práce se zdroji je vyhovující. Cizojazyčné zdroje využívány nejsou, nicméně nepředstavuje to při zvoleném pojetí samo o sobě vadu práce. Citace jsou prováděny standardním způsobem.

Provedenou analýzu považuji za postačující, byť by bylo možno jít do větší hloubky či zapojit další metody. Formální úprava práce je vyhovující, jazyková a stylistická úroveň je dobrá, chyby v psaní se v práci vyskytují, ale v přijatelném množství.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Bylo by namístě rozšířit povinnost poučení v duchu § 118a o. s. ř. též na poučení o právním názoru soudu na projednávanou věc?

Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě:

Práci doporučuji k obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň:

Práci předběžně navrhuji hodnotit „velmi dobře“, s přihlédnutím k průběhu obhajoby.

V Praze dne 23. 11. 2024

Tomáš Holčapek